

УДК 616-092.18:378.147-057.87-054.6

В.В. Колдунов, В.М. Бібікова, Н.М.Терещенко, О.В. Анісімова**ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»***ОКЗ «Дніпропетровське медичне училище»***МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ СТУДЕНТАМ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Основним завданням викладання є формування знань, вмінь та навичок, які забезпечують в подальшому певні професійні компетенції. Підвищення ефективності навчального процесу з патологічної фізіології безпосередньо пов'язано з використанням нових системних підходів до вивчення матеріалу. В роботі зі студентами стоматологічного факультету слід додержуватися наступних підходів: підвищувати рівень мотивації студентів, стимулювати оволодіння специфічною термінологією (мовна компетенція), впроваджувати інтегративний підхід до вивчення предмету.

Ключові слова: мотивація, компетенція, інтеграційний підхід.

Навчальний процес включає низку аспектів, ефективна взаємодія яких дозволяє зробити якість навчання більш високою. Основним завданням викладання є формування знань, вмінь та навичок, які забезпечують в подальшому певні професійні компетенції. Слід зазначити, що викладання дисциплін різних циклів має свої особливості: фундаментальні дисципліни вимагають переважно запам'ятовування інформації, у той час як дисципліни клінічного напрямку потребують більшою мірою осмислення й синтезу, що й формує комплексне поняття «клінічне мислення». Крім того, більшою мірою студенти стоматологічного факультету спрямовують свою увагу на спеціальні предмети, які дозволяють відпрацювати практичні навички, необхідні для їхньої майбутньої спеціальності, а питання загального розвитку тих чи інших хвороб організму, на їх погляд, не потребують великих зусиль, оскільки стикатися з ними стоматологу не прийдеться. Процес викладання патофізіології студентам-стоматологам як науки про життєдіяльність хворого організму в цілому має певні труднощі, що викликані наступними факторами:

- відсутністю або низьким рівнем мотивації до навчання взагалі та безпосередньо патофізіології;

- низьким рівнем комунікативної компетенції студентів;

- складністю предмета для вивчення (сприйняття), що пов'язано з багаторівневим процесом навчання й низьким рівнем знань базових предметів медицини.

Проблема професійної мотивації набуває сьогодні особливого значення [1]. Мотивація є головною рушійною силою в поведінці і діяльності людини, у тому числі і в процесі формування майбутнього професіонала [2, 3]. Тому особливо важливим стає питання про стимули та мотиви навчально-професійної діяльності студентів стоматологічного факультету.

Мотив відзначається, як «спрямованість учня на окремі сторони навчальної роботи, пов'язаної із внутрішнім відношенням учня до неї» [4].

При розгляді мотивації як аспекту педагогіки її можна оцінювати як мобільну систему, на яку можна впливати. Навіть якщо вибір майбутньої професії студентом був зроблений не цілком самостійно й недостатньо усвідомлено, але, цілеспрямовано формуючи стійку систему мотивів діяльності, можна допомогти майбутньому фахівцеві у професійній адаптації та професійному становленні. Ретельне вивчення мотивів вибору професії дасть можливість коректувати мотива-

цію до навчання та впливати на професійне становлення студентів [5].

Ефективність навчального процесу безпосередньо пов'язана з тим, наскільки високими є мотивація й стимул оволодіння майбутньою професією [6]. Саме готовність студента – майбутнього фахівця – до рішення професійних завдань є метою вищого рівня.

Слід зазначити, що при роботі зі студентами-стоматологами поряд з низькою мотивацією стоїть недостатня комунікативна компетенція. Комунікативна компетенція має наступні структурні складові:

- психофізичні особливості особистості, які значною мірою визначають мовно-міркувальну та власне комунікативну здатність людини;

- соціальну характеристику і статус особистості (походження, стать, вік, професія, належність до певної соціальної групи);

- культурний фонд особистості (енциклопедичні знання й власні цінності);

- мовну компетенцію, що включає набір умінь і здатності передавати певний зміст різними способами, визначати зміст зі сказаного, відрізнити вірні в семантичному аспекті висловлення від невірних, вибирати з безлічі засобів вираження думки ті, що відповідають ситуації спілкування;

- власне комунікативну здатність, що включає в себе мотиваційну сферу та комунікативні знання, уміння й навички, володіння комунікативними нормами, навички встановлювати та підтримувати комунікативний контакт, так званий прагматикон особистості. Відповідно до досліджень С.І. Виноградова підвищення рівня комунікативної компетенції людини прямо та безпосередньо визначає рівень його культури спілкування. Розвиток комунікативної компетенції визначається С.І. Виноградовим як основне завдання викладання й навчання культурі мови в школі й вузі.

Особлива увага при цьому приділяється підвищенню рівня мовної компетенції та комунікативних знань, умінь і навичок, здатності встановлювати та підтримувати комунікативні контакти. Ці складові взаємопов'язані з усіма іншими структурними компонентами комунікативної компетенції.

Література

1. *Пилюгина Е.И.* Социально-психологические особенности профессиональной мотивации студентов вуза / *Е.И. Пилюгина, О.В. Бережнова* // Современная психология : матер. междунар. научн. конф. (г. Пермь, июнь 2012 г.). – Пермь: Меркурий, 2012. – С. 87–89.

Всі компоненти комунікативної компетенції мають розвиватися при навчанні у взаємозв'язку.

Якщо предметом вивчення є такий складний предмет, як патофізіологія в його системному, процесуальному, змістовному, результативному й прогностичному аспектах, то опанування даної дисципліни може бути надзвичайно широким й залежати від мети й завдань вивчення предмета з огляду на особливості методології викладання, способів активації пізнавальних інтересів студента, що впроваджуються викладачем. Взагалі можна вести мову про доцільність використання міждисциплінарного взаємозв'язку, системного сприйняття явищ і процесів у поєднанні теоретичних і емпіричних методів дослідження.

В процесі вивчення патофізіології як науки й навчанні студентів патофізіології як дисципліни доцільно починати із системно-структурного обговорення основних понять того або іншого розділу дисципліни й теми, що виражають його специфіку й обґрунтовують низку ключових понять. Важливо також виявити тенденції структуризації понять і використати синергічний підхід, після чого доцільно переходити від загального до спеціальних розділів – коротко визначити основні питання й формувати висновки для кожного основного питання теми, для кожного підрозділу, використовуючи метод «підходи-слова-акценти».

Таким чином, ми пропонуємо наступне:

- підвищувати рівень мотивації студента, використовуючи метод персоніфікації, що моделює психологічний перенос абстрактної проблеми на вагомий для студентів об'єкт при розгляді «побутових» прикладів, сімейних хвороб членів родини, картини нозологічної одиниці, ситуаційних клінічних завдань;

- при роботі зі студентами з метою підвищення комунікативної компетенції стимулювати більш продуктивне вивчення термінології;

- при вивченні проблеми впроваджувати інтегративний підхід – проводити як горизонтальну, так і вертикальну інтеграцію: тему й основні питання теми розглядати починаючи від загального до детального.

2. Современные образовательные технологии: учеб. пособие / под. ред. Н.В. Бордовской. – М.: КРОНУС, 2010. – 432 с.
3. *Мормужева Н.В.* Мотивация обучения студентов профессиональных учреждений // Педагогика: традиции и инновации: матер. IV Междунар. научн. конф. (г. Челябинск, декабрь 2013 г.). – Челябинск: Два комсомольца, 2013. – С. 160–163.
4. *Долгополова С.В.* Учебно-профессиональная мотивация студентов как фактор готовности к трудовой деятельности / С.В. Долгополова, Н.Е. Назарова, О.Н. Зуева // Человек и образование. – 2015. – № 2 (43). – С. 91–94.
5. *Стародубцева В.К.* Мотивация студентов к обучению / В.К. Стародубцева // Современные проблемы науки и образования. – 2014. – № 6. – С. 432.
6. *Дудковская Е.Е.* Развитие коммуникативной компетенции учащегося при использовании деятельностного подхода к обучению / Е.Е. Дудковская // Человек и образование. – 2015. – № 3 (44). – С. 98–102.

В.В. Колдунов, В.Н. Бибикина, Н.Н. Терещенко, О.В. Анисимова
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ ПАТОЛОГИЧЕСКОЙ ФИЗИОЛОГИИ ИНОСТРАННЫМ СТУДЕНТАМ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА

Основной задачей преподавания является формирование знаний, умений и навыков, которые обеспечивают в дальнейшем определенные профессиональные компетенции. Повышение эффективности учебного процесса по патологической физиологии непосредственно связано с использованием новых системных подходов к изучению материала. В работе со студентами стоматологического факультета следует придерживаться следующих подходов: повышать уровень мотивации студентов, стимулировать овладение специфической терминологией (языковая компетенция), внедрять интегративный подход к изучению предмета.

Ключевые слова: *мотивация, компетенция, интегративный подход.*

V.V. Koldunov, V.N. Bibikova, N.N. Tereschenko, O.V. Anisimova
METHODOLOGICAL FEATURES OF TEACHING PATHOLOGICAL PHYSIOLOGY TO THE STUDENTS OF STOMATOLOGY FACULTY

The main task of the teaching process is to form knowledge, skills and abilities that provide in future certain professional competence. Improving the efficiency of the studying process, speaking about pathological physiology, is directly linked with the using of the new complex approaches to study the subject. Working with the students from the faculty of dentistry it is necessary to follow the following approaches: to increase the level of students motivation, to encourage the assimilation of the specific terminology (language competence), to implement the integrative approach to the study of subject.

Key words: *motivation, competence, integrative approach.*

Поступила 12.03.16